

173796

**VİYOLAYA YANSIYAN YÜZLERİYLE
20. YÜZYIL İNGİLİZ BESTECİLERİNDEN
WALTON, BRITTEN VE VAUGHAN WILLIAMS**

**Neslihan DİKİCİGİLLER
(Yüksek Lisans Tezi)
Eskişehir, 2003**

Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphane

ABSTRACT

This document addresses and examines three composers from the 20th cc English music, namely William Walton, Benjamin Britten and Ralph Vaughan Williams who wrote significant repertoire concerning viola literature. It follows with biographical information and information about the music they wrote for this particular instrument.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Neslihan DİKİCİLER'in "Viyolaya Yansıyan Yüzleriyle 20. Yüzyıl İngiliz Bestecilerinden Walton, Britten ve Vaughan Williams" başlıklı tezi 11 Kasım 2003 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Müzik Anasanat Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza _____

Üye (Tez Danışmanı) : Prof.Koral ÇALGAN

Üye : Prof.Nizam RIZAEV

Üye : Yrd.Doç.Zenfira ZÖHRABBEKOVA

Prof.Dr. N. Arhan AŞDİN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iv
ÖZGEÇMİŞ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

VİYOLA

1. VİYOLA VE GELİŞİMİ.....	2
1.1. Viol Ailesi.....	2
1.2. Viyolanın gelişim süreci	3
1.3. 1800 yılından önce viyola müziği	3
1.4. 1800 yılından günümüze viyola müziği.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

WALTON, BRITTEN VE VAUGHAN WILLIAMS

1. WILLIAM (TURNER) WALTON (1902-1983).....	6
1.1. Yaşam Öyküsü.....	6
1.2. Walton'ın müziği.....	8
1.3. Eserleri hakkında.....	9
1.4. William Walton Viyola Konçertosu.....	11
2. BENJAMİN BRITTEN (1913-1976).....	15
2.1. Yaşam Öyküsü.....	15
2.2. Britten'in müziği.....	17
2.3. Eserleri hakkında.....	18
2.4. Lachrymae Op. 48a.....	20
3. RALPH VAUGHAN WILLIAMS (1872-1958).....	21
3.1. Yaşam Öyküsü.....	21
3.2. Vaughan Williams'in müziği.....	23

3.3. Eserleri hakkında.....	24
3.4. Viyola solo ve korolu orkestra için ‘Flos Campi’.....	26
3.5. Viyola ve orkestra için suit.....	26
SONUÇ.....	28
KAYNAKÇA.....	29

GİRİŞ

Viyola dağarcığını oluşturan eserler incelendiğinde 20. yuzyıl ağdaş dönem eserlerinin dağarcık için önemi ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde solo bir çalgı olarak daha fazla önem kazanan viyola için çeşitli ülke bestecileri tarafından yaratılan eserler dağarcığa kazandırılmıştır. Bu eserler viyolanın 18. ve 19. yuzyılları kapsayan dönemde solo bir çalgı olarak gerektiği kadar değerlendirilemeyen potansiyelini açığa çıkartan, alış tekniğini geliştirmeye yönelik yönüyle zengin ve eserleri seslendirecek yorumcularında aynı paralelde gelişimini sağlayacak düzeyde eserlerdir.

20. yuzyıl İngiliz müziğindeki nc isimlerden William Walton, Benjamin Britten ve Ralph Vaughan Williams 20. yuzyıl ağdaş İngiliz müziğine katkılarının yanı sıra, viyola için besteledikleri eserlerle viyola dağarcığı açısından da önem taşımaktadırlar. Bu eserler eksilmeyen bir önemle viyola eğitiminin standart çalışmaları olarak dağarcıkta yer almakta ve dünyanın çeşitli ülkelerindeki konser programlarında ünlü viyola solistleri tarafından seslendirilmektedirler.

Bu alışmada William Walton, Benjamin Britten ve Ralph Vaughan Williams'ın viyola dağarcığına katkıları incelenmiştir. Bilgiler, viyolayı tanıtan bir bölümün ardından bestecilerin yaşam öyküleri ve viyola eserleri hakkında bilgiler şeklinde sunulmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

VİYOLA

1. VİYOLA VE GELİŞİMİ

1.1. Viol Ailesi

İnsanlık tarihi ile yaşıt olan ilk ve en doğal çalgı olarak kabul edilen insan seslerinin birer temsilcisi olarak ortaya çıkan ‘Viol’ ailesi ‘Yaylı Çalgıların’ atasıdır. Kökeni ortaçağa dayanır. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrabas olarak adlandırılan ‘Yaylı Çalgılar’, ‘Viol’ ailesinden gelişmiştir. Viol adı verilen çalgılar değişik büyüklükte, değişik sayıda tellere sahip çalgılardır. Çıkarttıkları sese göre bas, tenor, alto ve soprano Viol olarak adlandırılmışlardır.¹

Viol ailesinin üyelerinden bazıları şunlardır:

Viola Bastarda : Günümüz viyolalarından oldukça büyük, altı bağırsak teli olan bir çalgıdır.

Viola di Bordone : Bas viyolanın bir türüdür.

Viola di Fagotto : Bas viyolanın bir türüdür.

Viyola Alta : Günümüzde kullanılan viyolalara en çok benzeyen çalgıdır. Ancak dört yerine beş teli vardır.

Viola Pomposa : J.S Bach’ın tasarlayıp yaptırdığı beş teli olan bir çalgıdır. Bach bu çalgıyı tiz viyolonsel partilerini seslendirmek için tasarlamıştır. Ancak çalgı uzun zaman kullanılmamıştır.

Viola di spalla : Viola Pomposa’dan daha küçük boyutlara sahip dört telli bir çalgıdır.

¹ Yusuf Gençay, **Yüksek Lisans Araştırma Çalışması** (Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,1993), s:2

Viola d'Amore : Viol ailesinin en ünlülerinden biridir. Altı ya da yedi tane bağırsak teli vardır. Çalgının üzerindeki bağırsak teller genellikle çalınan parçanın tonalitesine göre akort edilir. Etkileyici bir ses rengi vardır. Ancak bu çalgı için fazla sayıda eser bestelenmemiştir. Bach çalgıyı birkaç eserinde kullanmıştır. Vivaldi ise, viola D'Amore ve lavta için bir konçerto bestelemiştir.

Violet : Viola D'Amore'un bir çeşidi olup altı telli bir çalgıdır.

Viyola da Gamba : Bas viyoladır. En uzun süre kullanılan viyola çeşidi olan viyola da Gamba, 18. yüzyıl sonuna kadar kullanılmıştır.

1.2. Viyolanın gelişim süreci

Günümüzdeki şekilleriyle kullandığımız yaylı çalgılar bin yıl sürmüş olan uzun ve ağır bir gelişim sürecinin ürünüdür. Yaylı çalgılar ailesinin önemli bir üyesi olan viyola, 'Tenor Viol' (Viola di braccio) adı verilen çalgıdan gelişmiştir. Bu gelişme 16. yüzyılda başlamıştır. 17. yüzyıl orkestralarında viyola, birinci, ikinci kemanlar ve kontrabaslar arasında tenor ses gurubu olarak yer almış, daha sonraları viyolonsel gelişimi ile tenor ses gurubunu bu çalgılara bırakmış ve alto ses gurubu olarak orkestradaki asıl yerini bulmuştur. Viyolanın ses rengi puslu, gizemli, sıcak, tizlerde ise dramatiktir.²

Telleri do,sol,re,la olarak akordlanır. Gövdesi hiçbir zaman standart bir ölçü düzeni içine girememiştir. Kemana göre 2,5 cm'den 10 cm'ye kadar uzun olabilir. Değişik boydaki viyolaların üretim sebebi viyola çalan insanların kol uzunlukları ve çalgıyı yapan kişinin çalgıda aradığı ses tonunu yakalama çabası olarak açıklanabilir.

1.3. 1800 yılından önce viyola müziği

1740 yılından önce, viyola solo çalgı olarak çok ender ilgi görmüştür. Bu dönemlere ait viyola müziği çoğunlukla çeviri ve uyarlamalardan oluşmuştur. Bu eserlerin çoğu keman ya da viyolonsel eserlerinin viyola için uyarlanmasından ibarettir. Bach'ın solo keman sonatları ve viyolonsel suitleri bu eserlere örnek olarak verilebilir.

² Aynı, s:1

Bununla birlikte Corelli, Bach, Haendel, Vivaldi gibi ünlü bestecilerin az sayıdaki viyola eserleri dağarcıkta yerini almıştır. Ancak tüm bu dönem boyunca, yine de viyolanın potansiyeli tam olarak değerlendirilememiştir.

1740 yılından sonra viyola, solo bir çalgı olarak daha fazla ilgi görmeye ve önem kazanmaya başlamıştır. J.M.Dömming, A.H.Gehra, J.G.Graun'un viyola konçertoları barok dönemde bestelenen eserlerdir ve viyola konçertolarının başlangıcını oluştururlar. Erken klasik dönem viyola konçertolarını ise G.Benda, F.K.Zelter, J.K.Vanhal, C.Stamitz temsil eder. Dönemin solist viyolacısı Carl Stamitz'in 'Re Majör Viyola Konçertosu' günümüz viyola dağarcığının standart bir çalışmasıdır. Mozart'ın solo keman ve viyola için bestelediği 'Senfonik Konçertant' viyola dağarcığı için önem taşıyan eserlerden biridir. Mozart'ın piyano, keman ve org yorumculuğunun yanında dönemin üstün bir viyola yorumcusu olduğu da bilinmektedir.³

Klasik dönem viyola konçertolarından bazıları:

- F. Benda viyola konçertosu
- F. A.Hoffmeister viyola konçertosu
- I. Playel viyola konçertosu
- J. Schubert viyola konçertosu
- A. Rolla viyola konçertosu

1.4. 1800 yılından günümüze viyola müziği

19. yüzyıl çalgı tekniğindeki gelişim sürecinin hızlı yaşandığı bir yüzyıldır. Çalgılar için yüksek pozisyonların geliştirilmesi zorunluluğu solistik eğitimin giderek yaygınlaşmasına yol açmıştır. Bu dönemde günümüzde viyola eğitiminde kullanılan metotlardan olan A.B.Bruni, B.Campagnoli ve J.J.B.Martinn'in viyola metotları yayımlanmıştır. Viyola gelişen çalgı tekniği ve solistik eğitim alarak yetişen viyolacılar sayesinde solo bir çalgı olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

³ Ahmet Say, **Müzik Tarihi** (Dördüncü basım, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2000), s:307

20. yüzyılla birlikte viyola için bestelenen solo eserlerin sayısında artış görülmüştür. Bu dönemde solistik eğitim alarak yüksek seviyede yorumcu kimliğini ortaya koyan Lionel Tertis, William Primrose, Paul Hindemith gibi ünlü viyola solistleri bestecileri viyola için solo eserler bestelemeleri yönünde cesaretlendirmişlerdir.

Dönemin önemli viyola eserlerinden bazıları şunlardır:

W. Walton viyola konçertosu

B. Bartok viyola konçertosu

P. Hindemith viyola konçertosu 'Der Schwanendreher'

R. V. Williams solo viyola, sözsüz koro ve orkestra için 'Flos Campi'

M. Bruch viyola konçertosu

İKİNCİ BÖLÜM

WALTON, BRITTEN VE VAUGHAN WILLIAMS

1. WILLIAM (TURNER) WALTON (1902-1983)

1.1. Yaşam öyküsü

20. yüzyılın ikinci yarısında yaptığı çalışmalarla İngiliz müziğinin gelişmesindeki ana yönü tayin eden bestecilerden biridir. Ralph Vauhgan Williams ve Benjamin Britten'la birlikte 20. yüzyıl İngiliz müziğinin dünyada önemli bir yer edinmesine katkısı olan bestecilerden biri olarak tanınır.

William Walton, 29 Mart 1902 yılında Oldham, Lancashire'da doğmuştur. Charles Walton ve Louisa Walton'ın dört çocuğundan ikincisidir. Charles Walton Oldham'da koro şefi ve müzik öğretmeni olarak görev yapmıştır. Karısı Louisa da koristtir. William Walton, ailesinin müziğe olan yakınlığı nedeniyle küçük yaşlarda keman ve piyano dersleri almıştır.

William Walton yine bu dönemlerde babasının St.John's kilisesindeki korosunda şarkı söylemeye başlamıştır. Güzel sesi ve doğal şarkıcılık yeteneğiyle dikkat çekmiştir. Babası, Walton'ın hem müzik yeteneğinin değerlendirilmesi hem de taşrada verilen eğitimden daha iyi bir eğitim alması amacı ile Oxford Christ Katedralinde yapılan korist yarışmasına katılması için Walton'ı cesaretlendirmiştir. Destek vermiştir. Walton, ailesinin desteğiyle Oxford Christ Katedralinde yapılan korist yarışmasına katılmış ve bu yarışmada başarılı olmuştur.⁴

⁴ The Grove Dictionary of Music and Musician (Ed: Stanley Sadie. Volume:19.1980), s:196

Walton, yarışma sonucunda korist olarak Oxford koro okuluna katılmaya hak kazanmıştır (1912). Oniki yaşına geldiğinde müzikal anlamda gelişmeye ve beste yapmaya başlamıştır. Bu dönemde org için müzikler, eşliksiz koro eserleri ve solo şarkılar bestelemiştir. İsviçreli orkestra şefi ve müzik kuramcısı olarak tanınan Ernest Ansermet (1883-1969) ve ünlü İtalyan besteci Ferruccio Busoni'den (1866-1924) dersler almıştır. Ancak besteciliğinin gelişmesini etkileyen en önemli sebep kendi kendini yetiştirme çabasıdır.

Walton 1920 yılında Oxford'dan ayrılmıştır. Daha sonraki on yıl, yani 1920 ile 1930 yılları arasında, Oxford'dan tanıdığı ve yakın arkadaşları olan Osbert, Edith ve Sacheverel Sitwell kardeşlerin yanında Chelsea'da yaşadığı dönemdir. Bu dönem Walton'a kendini kültürel anlamda geliştirme imkanı vermiştir. Porsmount Point Uvertürü, Façade, Senfonik Konçertant ve Viyola Konçertosu bestecinin bu on yıllık süreç içinde bestelemiş olduğu eserlerdir. 1928 yılında bestelenen viyola konçertosu, Walton'ın olgunluk döneminin başlangıcını oluşturmaktadır. Hatta bazı müzik tarihçileri viyola konçertosunu Walton'ın en iyi başarısı olarak nitelemektedirler.⁵

Yaylı çalgılar için 1921 yılında bestelediği ilk kuartet, 1923 yılında Salzburg'da seslendirilmiştir. Yine aynı yıl Edith Sitwell tarafından ezberden okunan şiirlerin eşlik ettiği bir oda orkestrası eseri olan 'Façade' ise Londra'da seslendirilmiştir. 'Façade' Sitwell kardeşlerle Walton'ın beraber yaptıkları çalışmalar sonucunda bestelenmiştir ve bestecinin müzik dünyasında kendini kabul ettirmesinde büyük pay sahibidir. Bu eser Walton'ın şakacı müziğinin gerisinde bir megafonla ezberden okunan şiirlerden oluşmuştur. Bu yorum müzik dünyasında yankı uyandırmıştır.

Bu yıllar süresince eserlerinin kazandığı saygı uyandıran başarılarla rağmen Walton müziğiyle para kazanamamıştır. Film yönetmeni olan Paul Czinner'in teklifi sayesinde film müzikleri yapmaya başlamasıyla birlikte müziğiyle para kazanmaya başlaması Walton'ın kariyerinde önemli bir noktadır. Yine bu dönemde, yayımcı Hubert Foss (Oxford University Press) Walton'ın piyanolu kuartet ve erken dönem şarkıları dışındaki tüm bestelerinin yayımlanmasını sağlamıştır.

⁵ Aynı, s:196

Walton 1948 yılında 46 yaşındayken, Suzan Gil ile tanışmış ve evlenmiştir. Eşi Arjantinli ve kendisinden yaşça küçüktür. İtalya'daki 'Ischia' adasına yerleşmiş ve yaşamlarını orada sürdürmüşlerdir. Walton'ın bu dönemde bestelediği eserlerde 'Akdenizlilik' (Mediterraneanize) eğilimi görülür. 1938 yılında bestelediği keman konçertosunda bu eğilim açıktır.

Walton bestelerinin sadece büyük şehirlerde değil taşrada da seslendirilmesi ve tanınması için yoğun çaba göstermiş, seslendirilişlerinde hazır bulunmuştur. Avustralya, Yeni Zellanda, Rusya ve İngiltere'de eserleri seslendirilmiş, konser kayıtları yapılmıştır.

Besteci olarak elli yılın üzerinde bir dönemde ünlü olmuş ve popüler anlamda müzik dünyasında kabul görmüştür. Bu başarı kendisine pek çok ödülün yanı sıra, yedi fahri doktora unvanı kazandırmıştır. Bu doktoralardan ikisi Durham (1937) ve Oxford (1942) Üniversitelerinden verilmiştir. 1947 yılında 'Royal Philharmonic Society' altın madalyası, 1951 yılında şövalyelik, 1967 yılında 'Order of Merit' ve 1972 yılında da 'Benjamin Franklin' madalyası kazanmıştır. Besteci 1983 yılında vefat etmiştir.

1.2. Walton'ın Müziği

Walton'ın müziği iki dönemde incelenebilir. Erken dönemlerdeki müziği caz öğeleri içeren çok ritmik, hareketli ve zaman zaman ahenksiz olarak tanımlanabilir. Erken dönem müziklerinde vals, fokstrot, tango, tarantella gibi müzik türlerinde eserler vermiştir.⁶ Ancak besteciliği zaman içinde olgunlaşmış, değişimlere uğramış ve daha sonraları erken dönem bestecilik karakterine ters bir görüşle yeni-romantik eğilimde eserler yaratmış ve geleneksel bir besteci olarak saygı görmeye başlamıştır. Kullandığı müzikal formların çeşitliliği dikkat çekicidir. Bazı çalışmalarında Elgar (1857-1934), Hindemith (1895-1963), Stravinsky (1882-1971) gibi tanınmış bestecilerden etkilenmiş olmasına karşın yaptığı müzik onu diğerlerinden ayıran armonik ve melodik bir karaktere sahiptir. Viyola, keman ve viyolonsel konçertoları ile Birinci Senfonisi, 1. ve 2. Dünya savaşları arasında kalan yılların en önemli İngiliz eserlerindedir.

⁶ Evin İlyasoğlu, *Zaman İçinde Müzik* (Dördüncü basım. İstanbul:Yapı Kredi Yayınları,1996), s:259

1.3. Eserleri hakkında

Walton beste yapmaya Oxford koro okulunda başlamıştır. Ancak bestecinin bu erken dönem eserlerinden çoğu değerlendirilememiştir. Müzik dünyasında tanınmasını sağlayan ilk eser yirmibir yaşındayken bestelediği Yaylı Çalgılar için Kuartet'dir. Bu eser ilk kez 1923 yılında, Salzburg'da seslendirilmiştir.

Aynı yıl, o dönem için yeni bir atılım sayılan ve yorumlandığında müzik dünyasında büyük yankı uyandıran Façade'ın bestelenmesiyle Walton yerini kalıcı bir şekilde sağlamlaştırmaya başlamıştır. Façade Walton'ın şakacı müziği ve bir megafonla ezberden okunan şiirlerin güzel uyumundan oluşmuş bir eserdir. Bu eser ilk kez 1923 yılında, Londra'da seslendirilmiştir. Eser Walton'ın popüler olmuş eserleri arasında ilk sıradadır.

Façade'ın ardından, 1925 yılında bestelediği Porstmonth Point Uvertürü 'şakacı' (Scherzando) karakterde bestelenmiştir. Walton bu eser üstünde bir yıldan fazla çalışmıştır. Eser, Stravinsky'den etkiler taşımaktadır. Ancak bu etkiler eserde Walton'ın besteciliğini gölgeleyen bir şekilde hissedilmez. Hatta bunun tersi bir şekilde, bestecinin kişisel anlamdaki müzikal tercihlerini yansıtan bir şekilde karakterize edilmiştir. Eser ilk kez Zürih'de, şef Wolkmar Andrea yönetimindeki Tonhalle Orkestrası tarafından seslendirilmiştir (1926).

1928 yılında ilk seslendirilişi yapılan Senfonik Konçertant ve 1929 yılında Londra'da ilk seslendirilişi ünlü Alman besteci ve viyolacı Paul Hindemith tarafından yapılan Viyola Konçertosu Walton'ın müziğindeki zirveler olarak nitelenir. Bu iki eserin kazandığı başarıyla birlikte Walton'ın müziği daha geniş kitlelere ulaşmıştır. Bariton, koro ve orkestra için bestelenen Belshazzar's Feast Oratoryosu koro müziğine Walton'ın bir hediyesi olarak gösterilir. Eser dramatik ve gerçekçi duygularla bezenmiş hareketli bir müzik yapısına sahiptir.

William Walton ilk senfonisini 1935 yılında bestelemiştir. Senfoninin bestelenmesi iki yılda tamamlanmıştır (1933-1935). Bu senfoni zamanının en önemli senfonilerinden biridir. Walton'ın orkestra tekniğini kullanmasındaki ustalık ve renklilik

dikkat çeker. Eser dört bölümden oluşmaktadır. Senfoni, Beethoven'in 5. Senfonisi ve Walton'ın kendi kişisel yorumu ile sürekli iletişim halindedir.⁷ Walton belli bir ölçüye kadar ünlü Finlandiyalı besteci Jan Sibelius'un (1865-1957) orkestralama tekniklerini uyarlamıştır. Bu, özellikle ilk harekette kendini gösterir. Ancak sadece kişiselleştirilmiş bir etki olarak kalmıştır. Bu senfoninin bestelenmesi çalışmalarına ünlü orkestra şefi Hamilton Harty destek vermiştir. İlk seslendirilişi de yine Hamilton Harty'nin yönettiği BBC Senfoni Orkestrası tarafından Londra'da gerçekleştirilmiştir (1935).

Walton, yaylı çalgılar ailesi üyeleri için sadece üç konçerto bestelemiştir. Bunlardan ikincisi olan keman konçertosu ilk kez 1939 yılında, ünlü kemancı Jascha Heifetz tarafından Ohio, Cleveland'da seslendirilmiştir. Eser Jascha Heifetz tarafından ısmarlanmıştır ve bu nedenle bestelenmiştir.⁸ Viyola konçertosundan on sene sonra bestelenen bu eser viyola konçertosuna benzeyen lirik eğilimler gösterir. Bu iki konçerto birbirleriyle benzer temel bir plana sahiptirler. Ancak keman konçertosundaki lirik eğilim, teknik ustalıkların içeriğinin önemli bir bölümünü oluşturmasından dolayı daha az yere sahiptir. Bu konçerto ayrıca Elgar'dan bu yana ortaya çıkan bir İngiliz besteci tarafından gündeme getirilen en önemli keman konçertosudur.

Scapino Uvertürü ise Walton'ın savaş yılları boyunca bestelediği ve seslendirilebilen tek eseridir. 'Eğlendirici müzik' olarak nitelenmiştir. Tarz olarak Porstmonth Point Uvertürünü takip eden, ancak daha yumuşak ve ritmik olarak daha az yoğunur.

Walton'ın kariyerindeki önemli dönemlerden biri bestecinin film müzikleri yapmasıyla başlar. Film müzikleri bestelemeye yönetmen Paul Czinner'in teklifiyle başlamıştır. Müziklerini bestelediği filmlerden bazıları şunlardır:

Escape Me Never,1934

Barbara,1941 (Ünlü İrlandalı yazar George Bernard Shaw'ın bir eseri üzerine)

Next of Kin,1941

V. Henry,1944 (Shakespeare'den)

⁷ **The Grove Dictionary of Music and Musician**,(Ed: Stanley Sadie.Volume:19.1980), s:197

⁸ Glenn Watkins, **Sounding,Music in the Twentieth Century** (Australia:Schermer,Thomson Learning,1995), s:425

Hamlet,1947 (Shakespeare'den)

III. Richard,1954 (Shakespeare'den)

1948 yılında Walton ilk operası olan 'Troilus ve Cressida' için şair Cristopher Hassal'la iş birliği yapmıştır. Bu dönemi takip eden dört yıl boyunca Walton operanın bestelenmesi çalışmalarlarıyla ilgilenmiştir. Bu eserde ana karakterler güçlü bir biçimde yansıtılmıştır. Duygular açık ve güçlüdür. Walton bu eserde yeni yüzyıla birlikte yalnızlaşan ve bireyselleşen insana dikkat çekmek istemiştir.

1954 yılından sonraki eserlerinden bazıları şunlardır:

Johannes Festivali Uvertürü,1955

Viyolonsel Konçertosu,1956

Orkestra için Partita,1958

İkinci Senfoni,1957-1960

Hindemith'in bir teması üstüne çeşitlemeler,1962-1963

Benjamin Britten'in tek bölümlü müzik parçası üstüne doğaçlama,1969

William Walton eserlerini iyi düşünerek ve titiz çalışmalar sonucunda bestelemiştir. Bestelerinin seslendirilme aşamasındaki dikkati ve mükemmeli arayan tutumu bilinmektedir. Bunun sonucunda da hemen hemen bütün eserleri başarılı olmuştur ve bu eserler günümüzde de dünyanın her yerinde seslendirilmektedir.

1.4. William Walton Viyola Konçertosu

Viyola konçertosu 1928 yılında, ünlü viyolacı Lionel Tertis'e⁹ ithafen yazılmıştır. Konçertonun yazılmasını ünlü şef Sir Thomas Beecham önermiştir.

Suzan Walton'ın William Walton hakkında yazdığı kitaba göre, bu önerinin Walton'a yapıldığı tarihe kadar besteci viyola için solistik düzeyde hiçbir eser bestelememişti. Bestecinin viyola müziği hakkında tanıdığı ve ilgi duyduğu tek eser

⁹ Lionel Tertis:1876-1975.Ünlü İngiliz viyolacı. Solistik kulvarda uluslararası şöhreti yakalayan ilk viyolacı olarak tanınır.

Berlioz'un 1834 yılında bestelediği, 19. yüzyıl viyola dağarcığında bilenen en ünlü eserlerden biri olan 'Harold İtalya'da' (Harold in İtaly) adlı eserdir.¹⁰

Walton Sir Thomas Beecham'ın önerisini kabul ettikten sonra konçertonun bestelenmesi çalışmalarına başlamış ve eseri tamamlamıştır. Ancak Lionel Tertis kendisine ithafen bestelenen konçertoyu fazla modern bularak ilk seslendirilişini yapmak istememiş ve eseri Walton'a iade etmiştir. Bu olay Walton'a konçertoyu keman konçertosu olarak yeniden düzenlemeyi düşündürtse de, BBC'de görevli arkadaşı Edvard Clark'ın önerisi üzerine besteci bu düşüncesinden vazgeçmiş ve eseri diğer bir viyolacı ve ünlü besteci Paul Hindemith'e yollamışlardır. Hindemith eserin ilk seslendirilişini yapmayı kabul etmiştir.

Eserin ilk seslendirilişi zor şartlarda gerçekleşmiştir. İlk provalarda orkestra partileriyle ilgili sorunlar ortaya çıkmıştır. Konserin turne programı kapsamında olması nedeniyle prova saatlerinin yeterince uzun olamaması ve Walton'ın eserin seslendirilmesi konusundaki titiz ve mükemmeli arayan yaklaşımı zorluklara neden olmuşsa da, bu nedenler ilk seslendirilişin başarısını etkilememiştir.

Paul Hindemith Walton Viyola Konçertosunun ilk seslendirilişini 3 Ekim 1929 yılında Quinn's Hall'da, şef Henry Wood'un yönettiği orkestra eşliğinde gerçekleştirmiştir.

Hindemith'in şaşırtıcı teknik özelliklere sahip, süsten ve gösterişten uzak yorumculuğu eserin dinleyenler tarafından sevilmesinde ve başarısında rol oynayan önemli nedenlerden biridir. Ayrıca William Walton'un viyola konçertosu Hindemith'e İngiliz müziğini daha çok sevdirmiştir.

Eserin ilk seslendirilişi sırasında konçertonun ithaf edildiği kişi olan Lionel Tertis de konseri izleyenler arasında bulunmuştur. Tertis bu konserden sonra Walton'a bir mektup yollayarak eseri iade ettiği için özür dilemiş ve viyola konçertosunu 1930

¹⁰ Suzan Walton, **William Walton: Behind the Façade**(Londra,Oxford:Oxford Universty Press,1988),s:115

yılında gerçekleştirilen Liege Festivalinde ve daha sonra da Worcester'da seslendirmiştir.

Walton Viyola Konçertosu hakkında İngiliz yayımcı ve müzik yorumcusu Cristopher Palmer tarafından yapılan yorumda eser şöyle anlatılmaktadır.

“Bu eser, o zamanın İngiliz müziği içinde bestecinin öncü bir yer almasını sağlayan, büyük ihtimalle Walton’ın gerideki bütün çalışmalarından sonra yaptığı, üstünlüğü açıkça belli olan bir eserdir. Teknik kulvarda ve düşünce bazındaki bolluk ve zenginlikte ve duygusal derinlikte sınırları fazlasıyla zorlayan bir eserdir.”¹¹

Walton Viyola Konçertosu üç bölümden oluşmuştur.

Andante Comodo

Vivo e molto preciso

Allegro Moderato

Viyola konçertosu Walton’ın müzikal tarzında önemli bir gelişimi temsil etmektedir. Stravinski etkileri ilk kez bu eserle birlikte Hindemith, Prokofiev, Ravel ve Gerschwin’den öğrenilmiş derslerin izlerini taşıyan müzikle uyumlu bir biçimde kaynaşır. Eser, etkileyici bir derinlik duygusu taşıyan yavaş bir bölümle başlar. Solo viyolanın girişi aşkı çağrıştıran ve arayan bir sesleniş gibidir. Bu bölümdeki derinlik Elgar’ın bestelediği viyolonsel konçertosundaki derinlikle benzeştirilmiştir. Ancak William Walton’ın kendine özgü bestecilik tekniği anlaşılmaktadır. Walton eserini geniş ses aralıkları, düzensiz senkoplu ritmik harekete eklenen minör-majör diyatonik armoniler ve tekrar edilen süsleme yöntemleriyle (arabesklerle) bezemiştir. İlk bölümün derinliği iki kez hızlı ve dramatik temalarla kesilir.

İkinci bölüm şakacı (Scherzo) ve epigramatik bir deyişle, final bölümünün en önemli bölüm haline gelmesine yol açan bir şekilde ortaya çıkar. Bu bölümdeki ritmik yapı kesin çizgilerle belirtilmiştir. Solo viyolanın seslendirdiği pasajlarda ‘Doğuşuk ses’ (Flajole) tekniğinin kullanıldığı pasajlar dikkat çeker.

---

¹¹ Aynı, s:115

Üçüncü bölüm 'Final', fagotun kararsızlık taşıyan ilk temasıyla başlar. Besteci solistin ilk bölümdeki aşkı çağrıştıran öncelikli konusunu final bölümünün ana temasıyla özetledikten sonra, orkestra için füg türünden bir zirve yaratmıştır. Bu müzikal pasajlar Walton'ın tüm müzik eserleri içindeki en güzel pasajlardan olarak nitelenir.

Bu eser orkestral dengenin bir örneğidir. Orkestra viyolanın hem melankolik hem de yumuşak kalitelere sesini hiçbir zaman örtmez. Walton'ın kontrapuntal yaratıcılığı eser boyunca kendini göstermektedir. Eserde müzikal ifadeler kalın paragraflarla birbirinden ayrılmıştır. Bu paragraflardaki müzikal malzeme sürekli çeşitleme yöntemiyle konçertonun tamamında işlenmiştir. Viyola konçertosunun orijinal düzenlemesinde orkestralama tekniği, Alman besteci Brahms'ın (1833-1887) orkestralama tekniğiyle benzerlik gösterir. Harp yoktur. Timpani dışında perküsyon ve herhangi bir egzotik çalgı yoktur. 1962 yılında William Walton üç tahta üflemeli çalgı yerine iki tahta üflemeli çalgı kullanmış, bir trompet ve tubayı çıkartmış ve bir harp ekleyerek orkestra tınlarına önemli bir nitelik kazandırmıştır.¹²

Viyola için solistik düzeyde yarattığı ilk eser olan viyola konçertosunun bestelenmesi William Walton'ın bestecilik hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. Bu eserin bestelenmesiyle birlikte Walton'ın besteciliğinde olgunluk dönemi başlamış olur.

¹² **The New Groves Dictionary of Music and Musician** (Ed: Stanley Sadie. İkinci basım. Volume:27,2001), s:68

2. BENJAMIN BRITTEN (1913-1976)

2.1. Yaşam öyküsü

20. yüzyıl ortalarının önde gelen İngiliz bestecilerinden biridir. Henry Purcell'den¹³ bu yana bestelenen en güzel operaların bestecisi etkileyici bir müzisyen ve orkestra şefi olarak tanınır.

Benjamin Edward Britten 22 Kasım 1913 yılında Lowestoft, İngiltere'de doğmuştur. Müzikle tanışması çok küçük yaşlarda annesinin yardımıyla olmuştur. Britten'in annesi amatör bir şarkıcıdır. Babası ise bir diş hekimidir. Britten müzikle ilgilendiğine dair kanıtları beş yaşındayken vermiştir. Yedi yaşında piyano ve birkaç yıl sonra da viyola çalmaya başlamıştır.

Onbir yaşındayken ünlü İngiliz besteci Frank Bridge'den (1879-1941) kompozisyon dersleri almaya başlaması bestecinin müzik eğitiminde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu derslerin etkileri Britten'in üstünde oldukça uzun seneler devam etmiştir. Besteci bu dönem içinde Alban Berg (1885-1935), İgor Stravinski (1882-1971) ve Bela Bartok'un (1881-1945) eserlerinden de etkilenmiştir. 1937 yılında bestelediği 'Frank Bridge'nin bir teması üstüne çeşitlemeler' (The variations on a thema of Frank Bridge) adını taşıyan eserinde, etkilendiği bestecilerin Britten'in müziğine etkileri açıkça anlaşılmaktadır.

Besteci müzik eğitimine 1930 yılında onyediy yaşındayken gittiği Londra Royal Müzik Akademisinde devam etmiştir. Burada ünlü İngiliz kompozitör John Ireland'dan (1879-1962) kompozisyon dersleri almış, Arthur Benjamin (1893-1960) ve Harold Samuel'le (1879-1937) de piyano çalışmıştır.

İyi bir besteci olarak ilk kez dikkatleri üzerine çekmesi ondokuz yaşındayken bestelediği 'Sinfonietta' adlı eserle olmuştur. Bu başarı besteciye kariyerine devam etmesi için iki güzel fırsat yaratmıştır. Bu fırsatlardan ilki bestelerini yayımlamak

¹³ Henry Purcell:1659-1695, Barok dönem İngiliz bestecisi. İlk İngiliz operasını bestelemiştir.

isteyen bir yayımcının teklifi, ikincisi ise General Post Ofisin Dokümanter Film Bölümü için beste yapması teklifidir. Yayımcının teklifiyle genç Britten, kendine olan güvenini tazelemiş, dokümanter film müzikleri yaparak da geçimini sağlamıştır.¹⁴

Aynı dönem eserleri arasında bulunan ‘Bir çocuk doğdu’ (A boy was born) adlı eseri koral çeşitlemeler türünde bir çalışmadır. Eser ilk kez 1934 yılında seslendirilmiştir. İlk büyük başarısı olarak nitelenen ‘Frank Bridge’ nin bir teması üstüne çeşitlemeler’ adlı eseri ise 1937 yılında, Salzburg Müzik Festivalinde seslendirilmiştir ve müzik dünyasında büyük yankı uyandırmıştır.

1939-1942 yılları arasında besteci İngiltere’den ayrılarak Amerika ve Kanada’da yaşamıştır. Burada yaşadığı yıllar boyunca yazdığı eserler bestecinin daha fazla tanınmasını sağlamış ve şöhretini daha da pekiştirmiştir. Ancak gerçek anlamıyla şöhreti yakalayışı 1942 yılında yeniden İngiltere’ye dönüp ‘Peter Grimes’ adlı operayı bestelemesiyle birlikte olmuştur (1944). Bu opera uluslararası başarıyı yakalamış, bir çok defalar sahnelenmiş ve İngiliz müziğine yeni bir kulvarda yol gösterici olmuş ilk operadır.

Peter Grimes adlı operasının başarısından sonra Benjamin Britten bestelediği eserlerle dünya müzik çevrelerinin ilgisini daha fazla çekmiştir. Zamanında da başarılı olan bir çok ilk dönem eseri yeniden incelenip gündeme gelmiş ve seslendirilmeye başlanmıştır. Besteci Peter Grimes operasının başarısından sonra bestecilik çalışmalarında sahne müziğine yönelmiş ve bu dalda eserler vermeye başlamıştır. Ancak İngiltere’de opera dalında çalışmalar yaparken karşılaşılan zorluklar besteciye farklı arayışlara yöneltmiştir. Bu arayışlar sonucunda Britten kendisine ait bir opera topluluğu kurmanın müziğini dünyaya tanıtmak açısından daha yararlı olacağına karar vermiş ve bu doğrultuda adımlar atmaya başlamıştır. Bu karar 1946 yılında İngiliz Opera Topluluğunun kurulması ve 1947 yılında başlayan Aldeburg Müzik Festivalinin oluşumuyla sonuçlanmıştır.

¹⁴ Ed:Michael Hart, *The Oxford Jonour Companion to Music*, (İkinci basım.Londra:Oxford University Presss.1979), s:70

Aldeburg Müzik Festivali Britten'in yaşadığı Suffolk balık kasabasının imkanları kullanılarak gerçekleştirilen bir festivaldir ve sonraları hepsi Britten'in şahsi dostları olan, gerçek ve büyük yeteneklerin katkılarıyla küçük çaplı bir oluşum olarak başlamıştır. Ancak festival 1947 yılından günümüze kadar ki süreç içinde gelişmiş ve şimdi dünyanın her yerindeki müzik çevrelerinde şöhreti bilinen bir oluşum halini almıştır. 1967 yılında festivalin başarısı muhteşem bir konser salonuna kavuşmasıyla ödüllendirilmiştir.

Benjamin Britten 1953 yılında Onur Madalyası (Companion of Honour) ile onurlandırılmıştır ve 1965 yılında Liyakat Nişanı almıştır. 1976 yılının haziran ayında kendisine verilen 'Lord' unvanı ise bir müzik adamına ilk kez verilmiştir. Besteci 1976 yılında Aldeburg'da kalp yetmezliğinden vefat etmiştir.

2.2. Britten'in müziği

Britten'in müzikteki arayışı İngiliz müziğinin geçmiş dönem bestecileriyle, zamanının Stravinski ve Bartok gibi Avrupalı bestecilerini birleştirme çabasıdır. Richard Strauss (1864-1949) ve Puccini'den (1858-1924) sonra opera türüne en çok katkıda bulunan bestecidir. Opera eserlerinde yarattığı karakterlerle hayatın içindeki dramatik olayları müziğine yansıtmadaki becerisi tartışılmayan bir bestecidir. Opera eserlerinin yanı sıra şarkıları ve korolu yapıtlarıyla da dikkat çekmiştir. 1950'li ve 1960'lı yıllarda ton duygusundan iyice uzaklaşan eğilimlere karşın, tonaliteye bağlı kalmayı ilke edinmiştir.¹⁵ Müzik kulağı gelişmiş dikkatli bir dinleyicinin hemen fark edebileceği yeni orkestral renklerle ve hatırlanmaya değer melodilerle besteler yaratmıştır.

Önceki dönem İngiliz bestecilerinden Frank Bridge'nin öğrencisi olduğu yıllarda Berg, Stravinski ve Bartok'un eserlerinden etkilenmiştir. Britten müziğin her dalında eserler yaratmıştır. Bu geniş müzik alanı içinde şarkılar, senfoniler, kantatlar ve konçertolar vardır. Ancak sahne müziğine olan eğilimi ortadadır. Besteci yaşadığı dönemin en başarılı opera bestecilerinden biri olarak itibar görmüştür.

¹⁵ Evin İlyasoğlu, *Zaman İçinde Müzik* (Dördüncü basım. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996), s:259

Erken dönem yıllarında film müzikleri bestelemiştir. Tiyatro ve radyo oyunları için müzik düzenlemeleri yapmıştır. Tiyatro müziğindeki anlayışı Japon ‘No tiyatrosu’¹⁶ ve İngiliz dinsel tiyatrosunun birbirlerine etkilerini yansıtmaktadır.

O dönemin büyük opera evlerinde seslendirilmek üzere büyük kadrolu orkestra için, kendi sahip olduğu opera gurubunun da içinde bulunduğu küçük kadrolu orkestralar içinse küçük kadrolu orkestraya uygun ve kiliselerde seslendirilebilir operalar bestelemiştir. Çocuklar ve amatör yorumcular için eserleri bulunmaktadır.

2.3. Eserleri Hakkında

Küçük yaşlarda beste yapmaya başlayan Britten İngiliz operasının yeni bir kulvarda yürümesini sağlayan bestecilerin başında gelir. Ancak besteci sadece opera dalında değil diğer tüm dallarda da eserler vermiştir. Öğrencilik yıllarında Londra Royal Müzik Akademisindeyken yazdığı ‘Bir çocuk doğdu’ adlı eser ilk büyük başarısı olarak gösterilebilir. Bu eserin ilk seslendirilişi 1934 yılında gerçekleştirilmiştir.

1937 yılında yaylı çalgılar oda orkestrası için bestelediği ‘Frank Bridge’nin bir teması üstüne çeşitlemeler’ adlı eser uluslararası düzeyde övgü toplamıştır. Sahne müziği dalındaki ilk eseri 1941 yılında bestelediği ‘Paul Bunyan’ adlı operettir. 1945 yılında ‘Koussevitzky Vakfı’ tarafından verilen bir sipariş üzerine bestelediği ‘Peter Grimes’ operası Britten’in gerçek şöhreti yakalamasını sağlayan eser olmuştur ve eser aynı yıl Londra’da ilk kez sahnelenmiştir. Eser, Purcell’den bu yana tam 250 yıl sonra sahnelenen ilk İngiliz operasıdır. Britten’nin 20. yüzyıl opera bestecilerinin en önemlileri arasına katılmasına sebep olmuştur. Bestecinin Peter Grimes operasının öyküsünde yer alan dışlanmışlık temasını, eşcinselliği nedeniyle hep dışlanmışlık duygusu taşıdığından kendi yaşamı ile özdeşleştirdiği söylenmektedir.¹⁷

¹⁶ No Tiyatrosu: Kahramanlık temasını vurgulayan danslı geleneksel Japon tiyatrosu.

¹⁷ Evin İlyasoğlu, *Zaman İçinde Müzik* (Dördüncü basım. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996), s:260

Bestelediği başarılı opera eserlerinden bazıları şunlardır:

Dilenci operası,1948

Gloriana,1953

Günahkar melekler,1956

Nuh'un Gemisi,1958

Bir yaz gecesi rüyası,1960

Venedik'te Ölüm,1973

Britten'in sanat yönetmenliğini ve orkestra şefliğini üstlendiği İngiliz Opera Topluluğu da bestecinin 1946 yılında bestelediği 'Lucretia'nın Serüveni' adlı eseri sahnelemek üzere kurulmuştur. Sonunda bu girişim Aldeburg Festivalinin oluşumuyla sonuçlanmıştır.

Britten'in opera dışı müziği içinde şarkıları önemli yer tutar. 1940 yılında ömür boyu yakın dostu ve sanat çalışmalarındaki iş arkadaşı olan Peter Pears için bestelediği 'Michalengelo'nun Yedi Sonesi' ve 'John Donne'un Kutsal Soneleri' adlı eserleri şarkı bestecisi olarak Britten'ı bugünkü yerine oturtan eserler arasında sayılabilir. Britten'in şarkılarında şiirlerin dili konusundaki tercih dikkat çekicidir. Eser hangi ülkenin şairinden kaynaklanıyorsa besteci o dili bestesinde korumuştur. Örneğin, ünlü Rus şair Puşkin'in dizelerini rusça olarak şarkılaştırmıştır.

'Savaş Ağıtı' (War Requiem) bestecinin 1961 yılında bestelediği en büyük korolu eseridir. Birinci dünya savaşında şehit olmuş Wifred Owen adlı şairin şiirlerinden esinlenilerek bestelenen bu eser, tüm İkinci dünya savaşı şehitlerinin anısına adanmıştır.

Başlıca eserlerinden bazıları şunlardır:

Yalın Senfoni,1925

İki Piyano ve orkestra için İskoç Baladı,1941

Üç tane Yaylı Çalgılar Dörtlüsü,1941,1945 ve 1976

Piyano Konçertosu,1938

Ünlü Rus viyolonselci Mstliav Rostropovich'e ithafen bestelenmiş olan Re Majör viyolonsel ve orkestra senfonisi,1963

'Gençler İçin Orkestra Rehberi' (1945) adlı eseri orkestrayı oluşturan çalgı guruplarını ve çalgıları tanıtmayı amaçlayan öğretici bir film için hazırlanmış bir film müziğidir. Ancak partisyonda ses öğeleri öylesine açık ve bellidir ki, görüntü olmadan da sadece dinleyerek aynı konuda bir izlenim elde etmek kesin bilgiye ulaşmak mümkündür. Eser, bu nedenle filminden ayrı olarak başlı başına bir konser parçası olarak kabul görmüştür.¹⁸

2.4. LACHRYMAE Op.48a (Reflections on a Song of Dowland)

Lachrymae, Aldeburg Müzik Festivalinde seslendirilmek üzere ünlü viyolacı William Primrose'a¹⁹ ithafen bestelenmiştir. Eserin ilk seslendirilişi Benjamin Britten ve William Primrose tarafından, 20 Haziran 1950 yılında, 3. Aldeburg Müzik Festivalinde yapılmıştır.

Britten ünlü viyola solisti William Primrose'u Aldeburg Festivalinde çalması için davet etmiş ve festivalde çalmayı kabul ettiği takdirde kendisi için bir eser besteleyeceğini vaat etmiştir. Lachrymae bu davet sonucu ortaya çıkmış bir eserdir. Wiilam Primrose, 1978 yılında yazılan 'Kuzey sahilinde yürümek' (Walk on the north side) adlı otobiyografisinde eserle ve bestelenmesiyle ilgili bilgiler aktarmaktadır.

Eser John Dowland'ın²⁰ ses ve lavta için bestelediği 'Eğer yakınmalarım tutkularımı silebilseydi' (If my complaints could passion move) adlı şarkının ilk sekiz ölçüsü üstüne kuruludur. Bu tema incelikli bir biçimde do minör ve mi bemol majör arasında dengelenmiş ve dinleyiciye sunulmuştur. Eser birbirine bağlı ancak tempo, zaman birimi, figürasyon, armonizasyon ve karakter bakımından birbirinden ayrılan on çeşitlemeden oluşmuştur. Çeşitlemelerdeki besteciye özgü anlatım tarzı büyük bir

¹⁸ Faruk Yener, **Müzik Kılavuzu** (Altıncı basım.İstanbul:Remzi Yayınevi,2001), s:75

¹⁹ **William Primrose**:1904-1982 yılları arasında yaşamış ünlü İskoç asıllı Amerikalı viyolacı.

²⁰ **John Dowland**:1563-1626 yılları arasında yaşamış Rönesans dönemi ünlü İngiliz bestecisi.

ustalıkla sergilenmektedir. Çeşitlemelerden 6 nolu olanı, Dowland'ın 'Flow my tears' adlı başka bir şarkısından alıntılar taşır. Britten bu eserde, Dowland'ın eserlerinde sıkça kullandığı ilgili majöre doğru giden modülasyon tekniğine duyduğu saygı ve hayranlığı ortaya koymuş ve neredeyse tüm bu eser bu nedenle bestelenmiştir. Eser, viyola ve piyano için gerilim dolu bir temayla başlar. Bu temanın devamındaki hareketlerin yoğunluğu dikkat çekicidir. Parola tema, eser boyunca tekrar tekrar ortaya çıkar. Sakin kapanış ise müzik edebiyatındaki en dokunaklı pasajlardan biridir.

Eser bestelendikten 16 yıl sonra, Britten viyola ve piyano için bestelediği Lachrymae'yi yaylı çalgılar orkestrası için yeniden düzenlemiştir. Bu olay eserin daha geniş kitleler tarafından tanınıp dinlenmesini sağlamıştır.²¹

3. RALPH VAUGHAN WILLIAMS (1872-1958)

3.1. Yaşam öyküsü

İngiliz müziğinde Purcell'in ölümüyle başlayan uzun bir süreçte uluslararası düzeyde sözü edilmeye değer besteciler yetişmediği görülür. 19.yüzyılın sonlarına kadar devam eden bu sessizlik döneminden sonra Elgar'ın (1857-1934) ortaya çıkışıyla yeni bir dönem başlamıştır. Ralph Vaughan Williams Elgar'la başlayan bu yeni dönemin en önemli bestecileri arasındadır. 20.yüzyıl İngiliz müziğinin önde gelen bestecilerinden biri olarak tanınır.

Ralph Vaughan Williams 1872 yılının 12 Ekim günü babasının papazlık yaptığı Down Ampney adlı kasabanın küçük bir köyü olan 'Costwold'da doğmuştur. Müzikle ilgilenmeye küçük yaşlarda başlamıştır. Ancak 'Chasterhouse' okulundaki genel eğitimini tamamlayınca kadar ciddi olarak besteler yapmaya başlayamamıştır. İlk müzik öğretmeni teyzesi Sophy Wedgwood'dur.1879 yılında keman çalmaya başlayan Vaughan Williams, Chasterhouse'daki eğitimini sürdürürken okul orkestrasında kemanın yanı sıra zaman zaman da viyola çalmıştır. Müzikle böylesine ilgili olan bestecinin ilk ciddi müzik eğitimi çalışmaları 1890 yılında, Londra'daki Royal Müzik

²¹ www.rvwsociety.com. 25.07.2003

Akademisine gidişyle başlar. Buradaki eğitim sürecinde bir önceki dönem İngiliz bestecilerinden iki ünlü isim olan Hubert Parry (1848-1918) ve Charles Stanford'un (1852-1924) öğrencisi olmuş, 1897 yılında evlenmiş ve bu sebeple bulunduğu Berlin'de Alman besteci Max Bruch'tan (1838-1920) kompozisyon dersleri almıştır.

1904 yılında, Tudor dönemi²² halk şarkılarıyla ilgilenmeye başlaması bestecinin hayatında yeni bir dönemin başlamasını sağlamıştır. Bundan sonra kilise müziği yerine halk şarkılarına yönelmiştir. Aynı yıl 'İngiliz Halk Müziği Derneği' üyesi olmuş, bu derneğin bir üyesi olarak Norfolk'un halk şarkılarını incelemiştir. İngiliz halk müziği, Vaughan Williams'ın besteleri için bol müzikal malzeme elde etmesini sağlamıştır. Ancak besteci bu dönemde yarattığı eserlerden memnun olmamıştır. Elindeki müzikal malzemeyi yeterince iyi işleyemediğine inanmış ve bir yetersizlikle karşılaştığını hissetmiştir. Sonunda bu yetersizliğin 'ustalık' olduğunun farkına varmış ve besteciliğini geliştirmek üzere yeni arayışlara yönelmiştir.

Vaughan Williams bu dönemde beste yapmaya ara vererek 1908 yılında Paris'e gitmiştir. Maurice Ravel'den (1875-1937) sekiz ay ders almıştır ve kendisinden üç yaş küçük olan Fransız besteciden müzikal ifade, karakter, renk ve nüanslar bakımından yararlı bilgiler öğrenmiştir.²³ Ravel'le çalışmayı çağdaş müzik kavrayışına yaklaşmak için bir fırsat olarak görmüştür. Ancak Ravel'in etkileri Vaughan Williams'ın müziğinde uzun bir süre kendini belli etmiştir.

Vaughan Williams 1910 yılından sonra kendi tarzını yansıtan bir bestecilik anlayışını yakalamıştır. Ülkesini gezerek İngiltere'nin halk şarkıları üstünde çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bu halk şarkılarını modern bir anlayışla yeniden düzenlemiş ve İngiltere'nin yeni çağ insanlarının ve gençlerinin bu şarkıları tanıyıp seveceği hale getirmiştir.

²² **Tudor dönemi:** 1485-1603 yılları arasında Britanya'da gelişen ve VIII Henry dönemini de kapsayan müzik dönemi.

²³ Azize Erten ve diğerleri, **Büyük Kompozitörler** (Üçüncü basım. İstanbul: Varlık Yayınları, 1969), s:187

1914-1918 yılları arasında Birinci dünya savaşına katılmış ve ordunun tıbbi bölümünde hizmet etmiştir. Savaş sonrası 1920-1928 yılları arasındaki süreç içinde, Londra'nın tanınmış 'Bach' korosunun yöneticiliğini yapmıştır.

Ralph Vaughan Williams İngiltere'de düzenlenen 'Leith Hill' müzik festivalinin oluşturulması çalışmalarına öncülük etmiş ve bu festivalin sürekli düzenlenmesini sağlayan kişi olmuştur. Aynı zamanda Londra'daki Royal Müzik Akademisinde kompozisyon dalında profesör olarak görev yapmıştır. Ders vermekten hoşlanmamakla birlikte bu olanağı bilgi birikimini diğer insanlarla ve özellikle gençlerle paylaşmak adına bir fırsat olarak görmüştür. 1935 yılında 'Yararlılık Nişanı' almış, 1938 yılında 'Order of Merit' üyesi yapılmıştır.

Ralph Vaughan Williams 1958 yılının Ağustos ayında, 86 yaşında vefat etmiştir. Bütün bu yıllar boyunca müziği olgunlaşmaya devam etmiştir. Ailesinin ekonomik durumu iyi olduğundan öldüğünde müziğiyle elde ettiği bütün servetini diğer müzisyenlere ve müzikal projelere yardım eden bir kuruluşa bırakmıştır.

3.2. Vaughan Williams'ın müziği

Avrupa ve ABD'de 20. yüzyıl müziği üstüne çeşitli denemeler yapılırken Vaughan Williams İngiliz müziğini Alman ve İtalyan müziğinin etkilerinden kurtarmaya, İngiliz halk müziğinden faydalanarak ulusalcılığı açıkça belli olan müzik eserleri yaratmaya çalışmıştır. Ralph Vaughan Williams'ın müziğindeki gelişim de bu dönemi izleyen süreç içinde, İngiltere'nin eski dönem müziklerini ve özellikle halk şarkılarını incelemeye başlamasıyla birlikte olmuştur. İngiltere'nin geçmiş dönem halk müziğine yakınlık duyarak bu müziğin özelliklerini eserlerinde yansıtması hiçbir zaman eserlerinde sadece yöresel bir boyutta hissedilmez. Vaughan Williams'ın müziğinde kendini belli eden ulusalcı kimlik nedeniyle, bestecinin ünlü Finlandiya'lı besteci Jean Sibelius'la (1865-1957) benzerlikleri olduğu sıklıkla söylenmiştir. Her iki bestecinin de ulusalcılığı işleyiş biçimleri göz önünde bulundurulduğunda bu benzerlik doğru sayılabilir. Ancak Jean Sibelius'a oranla Vaughan Williams'ın müziği bestecilik tekniklerinde daha ilerici ve anlatımda daha yoğundur.

Bestecinin kendi kelimeleriyle dile getirdiği müzikte ulusalcılık üzerine düşünceleri şöyledir:

“Kimse ortak bir müzik alfabesi kullanmalarına bakarak Wagner’le Verdi’yi, Debussy ile Richard Strauss’u birbirine karıştırmıyor. Bunun yanında kişisel tarzlarındaki büyük farklılıklara rağmen, örneğin Schumann ile Weber’in müziği arasında ortak bir yön vardır. Bu millettir.”

“Her besteci dünya ölçüsünde bir söyleyeceği olmasını bekleyemez ama kendi vatandaşlarına özel bir söyleyeceği bulunmasını pekala bekleyebilir. Önce yerli olmadan evrensel olunabileceğini tasarlayan gençler yanlış yoldadır.”

“Palestrina ve Verdi gerçekten İtalyan, Bach, Beethoven ve Wagner gerçekten Alman oldukları içindir ki seslerini milli sınırlarının dışına taşıyabilmişlerdir.”

“Bence dahi, gerçek yerini tam zamanında işgal eden kimsedir.”²⁴

3.3. Eserleri hakkında

Vaughan Williams günümüzde bilinen ve tanınan tarzıyla besteler yapmaya 1910 yılında başlamıştır. Aynı yıl yazdığı ‘Thomas Tallis’in bir teması üstüne fantazi’ (Fantasia on a thema by Thomas Tallis) adlı eseri besteciye geniş kitlelere tanıtmış ve sevilmesini sağlamıştır. Bu eserin en önemli özelliği Vaughan Williams’ın bu eserle birlikte, kariyerinin sonuna kadar besteciliğinde temel bir unsur olarak kalacak olan, kendine özgü armonik, ritmik ve uzamsal bir dil keşfetmiş olmasıdır.²⁵

Ralph Vaughan Williams’ı bir diğer önemli çalışması da İngiliz halk şarkılarıyla yaptığı çalışmalardır. Besteci İngiliz halk şarkılarıyla ilgilenmeye 1904 yılında, daha öğrenciyken başlamıştır. Halk şarkılarını modern bir anlayışla yeniden düzenlemiştir. Zamanla onları özümseyip kendi müziğinin içerisine de katmıştır. 1934 yılında bestelediği ‘Fantezi on Greenleaves’ adlı eseri bu çalışmaya örnek olarak gösterilebilir.

Besteci yapmış olduğu bu çalışmalara karşın daha çok senfonileriyle öne çıkmıştır. Vaughan Williams dokuz senfoni bestelemiştir.

²⁴ Aynı.s:198

²⁵ Glenn Watkins, *Sounding, Music in the Twentieth Century* (Australia: Schimmer, Thomas Learning, 1995), s:424

Birinci Senfoni (Deniz Senfonisi),1910. İngiltere'yi çevreleyen denizden esinlenerek bestelenmiştir.

İkinci Senfoni (Londra Senfonisi),1913. Birinci dünya savaşı öncesi, Londra'yı betimleyen bir eserdir. Vaughan Williams'ın eserlerinde görülen ulusalcı kimliği göstermekle birlikte geç-romantizm kalıntıları da taşımaktadır.

Üçüncü Senfoni (Pastoral),1921. Halk ezgileriyle süslü eserde besteci geç-romantizm kalıntılarında sıyrılmış ve daha nesnel bir anlatım tarzına yönelmiştir.

Dördüncü Senfoni,1931-1934. Bu senfoni, üflemeli çalgılar için yazılmış en ilgi çekici senfonilerden biridir. Tahta üflemelilerle elde ettiği ezgisellik yanında bakır üflemelileri trajik bir görkem ve bir şiddet aracı gibi kullanmaya yönelik ilk olarak bu senfonide ortaya çıkmıştır. Bu senfoni aynı zamanda İtalya'da ve Almanya'da tırmanan Faşizmi de protesto etmektedir.

Beşinci Senfoni,1943. Vaughan Williams'ın bu senfonisi Sibelius'a adanmıştır.

Altıncı Senfoni,1944-1948.

Yedinci Senfoni (Antarktika),1953.

Sekizinci Senfoni,1955.

Dokuzuncu senfoni,1958.

Eserleri arasında altı tane opera bulunmaktadır. Ancak bu operalar İngiltere dışında başka bir yerde sahnelenmemiştir. 1930 yılında 'Eyüp' (Job) adlı bir bale eseri bestelemiştir.

Çalgı müziği için de eserler yaratan Vaughan Williams'ın çalgı müziğinde önem kazanan eserlerinden bazıları ise şunlardır:

Keman konçertosu,1925

Piyano konçertosu,1933

Obua konçertosu,1944

Bas Tuba konçertosu,1954

Besteci sahne müziği eserlerinde ve senfonilerinde İngiliz Edebiyatından ve bunun yanı sıra resim sanatından da etkilenmiştir. Ünlü Amerikalı şair Walt Whitman, bestecinin etkilendiği şairlere örnek olarak gösterilebilir. 1940 yılında savaş filmleri için

müzikler bestelemeye başlamıştır. Besteci bu daldaki çalışmalarını ölünceye kadar sürdürmüştür.

3.4. Viyola Solo, Sözsüz Koro ve Orkestra için ‘Flos Campi’ (1925)

Ralph Vaughan Williams, besteciler arasında viyola çaldığı bilenen birkaç besteciden biridir. Bestecinin viyolayla tanışması 1887 yılında, eğitim gördüğü Chasterhouse okulunda olmuştur. Bu okuldaki orkestrada viyola çalmıştır. Bestecilik yıllarında ise viyolaya yakınlığı ve ünlü viyolacı Lionel Tertis’le kurdukları dostluk nedeniyle viyola için eserler bestelemiştir. Bu eserlerden en önemlilerinden biri olan ‘Flos Campi’ adlı eser Lionel Tertis’e ithafen 1925 yılında bestelenmiştir. Eser solo viyola, sözsüz koro ve orkestra için bestelenmiştir.

‘Flos Campi’ isminin anlamı ‘Tarlaların Çiçeği’dir. Suitten daha çok viyola konçertosu kimliğinde bir eserdir. Vaughan Williams bu eserde aynı Ravel’in ‘Daphnis et Chloe’ adlı eserinde olduğu gibi orkestraya renk katmak için koroyu kullanmıştır. Eserin insanı hayrete düşüren başlangıcından final bölümüne kadar, koronun derinden gelen mırıldanması dinleyicide tutkulu bir duygu yaratır. Bu etki aslında bestecinin aynı anda hem folk tarzı hem de oryantal sesi vermesini sağlayan pentatonik gamlardaki çeşitlemeleri ustalıklı kullanması sonucunda hissedilen bir etkidir. Sıklıkla alıntılanan bitonal(iki tonlu) giriş, Pastoral Senfoninin (Üçüncü Senfoninin) doğal bir uzantısı olarak ortaya çıkmıştır. Son bölümdeki diafonik polifoni ise Beşinci Senfoninin kapanışına gönderme yapar.

‘Flos Campi’ ilk kez Londra’da viyolacı Lionel Tertis tarafından seslendirilmiştir. Eserin, viyolacı Cecil Arovitnowitz ve yine bir başka viyolacı Nobuko İmai tarafından yapılmış iki ayrı CD kaydı bulunmaktadır.

3.5. Viyola için Suit (1934)

Ralph Vaughan Williams’ın solo viyola için bestelediği bir diğer eser olan ‘Viyola için Suit’ yine ünlü viyolacı Lionel Tertis’e ithafen bestelenmiştir. 1934 yılında

bestelenen eserin ilk seslendiriliŖi Londra'da Lionel Tertis tarafından yapılmıŖtır. Tam kadrolu bir orkestra tarafından eŖlik edilen eser suit formundaki yapısıyla sekiz bölümden oluŖur. Bu bölümler  ana gurupta toplanmıŖtır. Bu bölümler Ŗu Ŗekilde sıralanmaktadır.

İlk guruptaki bölümler:

- Prelüd
- Carol
- Christmas Dance

İkinci guruptaki bölümler:

- Ballad
- Moto perpetuo

nc guruptaki bölümler:

- Musette
- Polka melankolique
- Galop

Musette, Carol ve Polka melankolique bölümlerinde bestecinin form duygusunun özelliğini vurgulayan yn çok daha açık bir Ŗekilde bellidir. Bu eserdeki müzik kulağa mkemmел derecede doğal gelir. Bu eserde Vaughan Williams, Flos Campi gibi büyük bir alıŖma olmamasına rağmen insanı derinden etkileyen bir tını bütünlüğü yakalamayı baŖarmıŖtır. Eserin 'Carol' ve 'Musette' bölümleri 1938 yılında org için, 'Galop' bölümü 1949 yılında piyanist Louis Persinger tarafından piyano için uyarlanmıŖtır.

SONUÇ

William Walton, Benjamin Britten ve Ralph Vaughan Williams 20. yüzyıl İngiliz müziğinde önemli yere sahip bestecilerdir. Yarattıkları eserlerle İngiliz müziğinin iki yüz yıllık bir durgunluk döneminden sonra yeniden gündeme gelmesini sağlamışlardır. İngiliz müziğinde Elgar'la başlayan atılım döneminin takipçisidirler.

Bu üç bestecinin ortak yanlarından biri de viyola dağarcığı için yarattıkları eserlerdir. Benjamin Britten ve Vaughan Williams'ın viyola çaldığı da bilinmektedir. Yarattıkları viyola eserleri viyolanın 18. ve 19. yüzyılı kapsayan dönemde gerektiği kadar değerlendirilemeyen potansiyelini açığa çıkartan, çalış tekniğini geliştirmeye yönelik yönüyle zengin eserlerdir ve bu eserler, günümüz viyola eğitiminin standart çalışmaları arasında yerini almıştır. Günümüzde dünyanın çeşitli ülkelerinde gerçekleştirilen konser programlarında viyola solistleri tarafından seslendirilmektedirler. Eserlerin yazılmasında 20. yüzyıl viyola solistlerinin, özellikle Lionel Tertis ve William Primrose'un da katkıları bulunmaktadır. Bu başarılı viyola solistleri bestecileri viyola eserleri bestelemeleri konusunda cesaretlendirmişlerdir.

Bu çalışmada bestecilerin yaşam öyküleri ve viyola eserleri hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Viyola eserlerinin besteleniş tarihleri, besteleniş nedenleri, ilk seslendiriliş tarihleri detaylı olarak sunulmuştur. İngiliz müziğinde önemli yeri olan bu bestecilerin yaşam öyküleri ve eserleri hakkında sınırlı sayıda Türkçe kaynak bulunmaktadır. Bu çalışmanın yapılmasında bu üç önemli İngiliz besteci hakkındaki Türkçe kaynak sayısında duyulan sıkıntı da göz önünde bulundurulmuştur.

KAYNAKÇA

Alaner, Bülent. **Tarihsel Süreçte Müzik**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000

Anabritannica. İstanbul: Ana Yayıncılık ve Encyclopedia Britannica, c1986

Erten, Azize ve diğerleri. **Büyük Kompozitörler**. İstanbul:Varlık Yayınevi, 1969

İlyasoğlu, Evin. **Zaman İçinde Müzik**. Dördüncü basım. İstanbul:Yapı Kredi Yayınları, 1996

Kutluk, Fırat. **Müziğin Tarihsel Evrimi**. İstanbul: Çiviyazıları, 1997

Salzman, Eric. **Twentieth Century Music**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1988

Say, Ahmet ve diğerleri. **Müzik Ansiklopedisi**. Ankara: Say Yayınları. Dört Cilt, 1985

_____.**Müzik Tarihi**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2000

The Grove Dictionary of Music and Musician. Ed: Stanley Sadie. NewYork: Grove. Volume:19, 1980

The New Grove Dictionary of Music and Musician. Ed:Stanley Sadie. İkinci basım. NewYork: Grove. Volume:27, c2001

The Oxford Jonour Companion to Music. Ed:Michael Hard. İkinci basım. Londra: Oxford University Press, 1979

Watkins, Glenn. **Sounding, Music in the Twentieth Century**. Australia: Schirmer, Thomson Learning,1987

Walton, Suzan. **William Walton:Behind the Façade**. Oxford: Oxford Universty Press,1988

Yener, Faruk. **Müzik Kılavuzu**. Dördüncü basım. İstanbul: Remzi Yayınevi, 2001

Albuz, Aytekin. **Başlangıç Viyola Öğretim ve Eğitim Tekniklerinin İncelenmesi, Sınanması ve Değerlendirilmesi**. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1995

Gençay, Yusuf. **Viyanın Gelişimi ve Edebiyatı**. Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Araştırma çalışması, 1993

www.cyberhymnal.org/bio/w/i/williams_rv.htm , 10.05.2003

www.gggg.com/composers/vaugan_williams_ralph.php , 05.05.2003

www.Johndowland.com , 25.07.2003

www.musicweb.uk.net/britten/ , 10.05.2003

www.naxos.com/composer/dowland.html , 25.07.2003

www.oup.co.uk/music/repprom/walton/ , 20.12.2002

www.oup.co.uk/music/repprom/vw/ , 20.12.2002

www.rvwsociety.com , 25.07.2003

www.waltontrust.org.uk/ , 20.11.2002

www.williamwalton.net , 20.11.2002